

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

INNEHÅLL

1	INLEDNING.....	6
2	DET SVENSKA BEREDSKAPSSYSTEMET	6
2.1	Krishanteringssystemets mål och principer	7
2.2	Civil beredskap	8
2.2.1	Krisberedskap	8
2.2.2	Civilt försvar	9
2.3	Totalförsvar	9
2.4	Beredskapssektorer och civilområden	10
2.5	Samhällsviktiga och totalförsvarsviktiga verksamheter	10
3	SYSTEMATISK KRISBEREDSKAP I REGION VÄSTMANLAND	10
3.1	Mål för regionens civila beredskap	11
3.2	Risk- och sårbarhetsanalys	12
3.3	Kontinuitetshantering	14
3.4	Övnings- och utbildningsplan	15
3.5	Särskilda områden inom beredskapsarbetet	15
3.5.1	Masskadehändelser	15
3.5.2	Epidemier och pandemier	15
3.5.3	Kommunikation vid särskild händelse	15
3.5.4	Försörjningsberedskap	16
3.5.5	Funktions- och driftsäkerhet	16
3.5.6	Händelser med farliga ämnen (CBRNE)	17
3.6	Rapporteringsskyldighet	17
4	ORGANISATION FÖR REGIONENS BEREDSKAPSARBETE	18
4.1	Beredskapsansvar i den ordinarie organisationen	18
4.1.1	Regionfullmäktige	18
4.1.2	Regionstyrelsen	18
4.1.3	Regiondirektör	18
4.1.4	Smittskyddsläkare	18
4.1.5	Förvaltningsdirektörer	18
4.1.6	Regionkontoret	19
4.1.7	Regionstabsdirektör	19
4.1.8	Verksamhet Säkerhet och beredskap (SoB)	19
4.1.9	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, HSF	19
4.1.10	Vårdcentraler	19
4.1.11	Kollektivtrafikförvaltningen, KTF	20
4.1.12	Regional utvecklingsförvaltning, RUF	20
4.1.13	Fastighets- och serviceförvaltningen, FSF	20

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

4.1.14	Förvaltningen för digitaliseringsstöd, FDS	20
4.1.15	Regionens gemensam inköp med Region Sörmland	21
4.2	Särskilda beredskapsfunktioner	21
4.2.1	Krisledningsnämnd	21
4.2.2	Systematisk säkerhetsorganisation, SSO	21
4.2.3	Säkerhetsskyddschef	21
4.2.4	Beredskapsöverläkare	21
4.2.5	Tjänsteman i beredskap (TiB)	22
4.2.6	Övriga beredskapsfunktioner	22
5	SAMVERKAN MED ANDRA MYNDIGHETER OCH ORGANISATIONER	23
5.1	Regional samverkan, U-Sam	23
5.2	Sjukvårdsregion Mellansverige	23
5.3	Mellersta civilområdet (Civo)	23
5.4	Socialstyrelsen	24
5.5	Myndigheten för civilt försvar	24
5.6	Polismyndigheten	24
5.7	Trafikverket	24
5.8	Livsmedelsverket	24
5.9	Nationell samordning, planering och ledning (NSPL)	24
6	SAMBANDSMEDEL	25
7	KRISLEDNING VID SÄRSKILD HÄNDELSE ELLER FREDSTIDA KRIS	25
7.1	Initiering särskild händelse	26
7.1.1	Larmkriterier till TiB	26
7.2	Regionala beredskapsnivåer	26
7.3	Ledningsnivåer vid hantering av särskild händelse	27
7.4	Politisk nivå	28
7.5	Regional nivå	28
7.6	Lokal nivå	28
7.7	Funktioner i RSSL och Regional krisledning	28
8	SÄRSKILD STYRNING VID HÖJD BEREDSKAP	30
8.1	Särskilda regler vid höjd beredskap	30
8.2	Stöd till Försvarsmakten	31
8.3	Skyddsrum och skyddade utrymmen	31
9	DEFINITIONER	31
10	INTERN REFERENS	33

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

1 INLEDNING

Region Västmanland har en viktig roll i det svenska krisberedskapssystemet utifrån sitt uppdrag inom hälso- och sjukvård, kollektivtrafik samt regional utveckling. Beredskapsplaneringen styrs av lagar, föreskrifter och riktlinjer.

Med kris menas en oväntad händelse eller situation som hotar grundläggande funktioner och värden. I dagens samhälle blir kriser alltmer komplexa, vilket ställer stora krav på krishanteringsförmågan inom såväl myndigheter som företag och andra organisationer.

Denna beredskapsplan utgör styrdokument för Region Västmanland och omfattar hanteringen för hela händelseskalan; allt ifrån särskild eller extra ordinär händelse/fredstida krissituation till katastroftillstånd, skärpt respektive höjd beredskap och ytterst krig.

Syftet med planen är att beskriva Region Västmanlands roll och ansvar i det svenska krisberedskapssystemet samt hur beredskapsarbetet planeras och organiseras före, under och efter särskilda- och extraordinära händelser och vid skärpt och höjd beredskap. I detta ingår även arbete med att förebygga krissituationer, så att risken för att de alls uppstår minskar. Beredskapsarbetet ska ta hänsyn till alla dem regionen är till för, det vill säga alla som bor i länet.

Målgruppen för beredskapsplanen är Region Västmanlands ledning, chefer och medarbetare, privata vårdgivare som arbetar på uppdrag av regionen samt regionens hel- och delägda bolag.

I denna beredskapsplan skrivs endast öppen information. Sekretessbelagd information hanteras i enlighet med Regionens [Säkerhetsskyddsinstruktion](#) respektive Offentlighets- och sekretesslag (2009:400), OSL. Sekretessbelagd eller hemlig information som är relevant för denna beredskapsplan återfinns i skyddade bilagor, vilka finns sparade på säkra lagringsmedier.

2 DET SVENSKA BEREDSKAPSSYSTEMET

Det svenska beredskapssystemet är grunden till hur Region Västmanland arbetar med krisberedskap, extraordinär händelse/fredstida krissituation, katastroftillstånd och hantering av särskilda händelser samt skärpt och högsta beredskap.

Alla samhällets aktörer inom beredskapssystemet har ett ansvar för sin verksamhet genom att förbereda den och även samverka med andra för att kunna säkerställa en god krishanteringsförmåga.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), numera Myndigheten för civilt försvar (MCF), har tagit fram en översiktsbild som visar hur de olika delarna i beredskapssystemet hänger ihop, se nedan.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

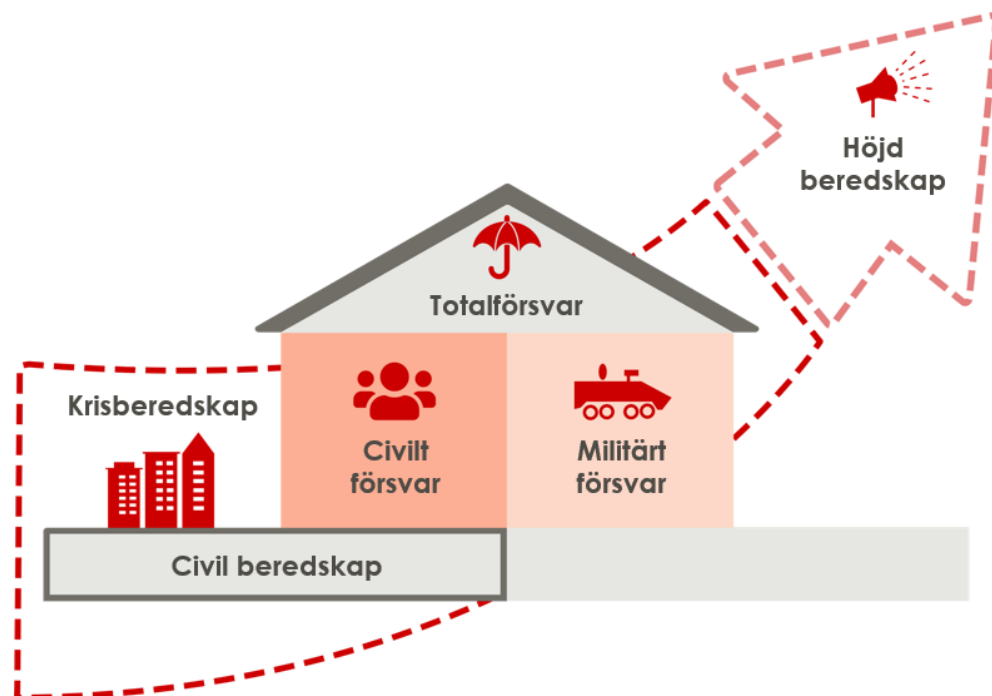

Bild 1. Översiktsbild av det svenska beredskapssystemet. Källa MSB (numera MCF).

Den civila beredskapen inkluderar alltså både krisberedskap och civilt försvar, men av dessa är det enbart det civila försvaret som ingår i totalförsvaret.

2.1 Krishanteringssystemets mål och principer

Målet med krishanteringssystemet är att minska risken för allvarliga händelser/kriser i samhället samt mildra konsekvenserna vid inträffad händelse. Systemet ska förbereda oss på att möta allt från en begränsad händelse i fred till en vidgad hotbild från kriser till krig.

Krishanteringssystemet i Sverige bygger på tre centrala principer:

- **Ansvarsprincipen** innebär att den som har ansvar för en viss verksamhet under normala fredstida förhållanden, har motsvarande ansvar för verksamheten under en kris- eller krigssituation.
- **Likhetsprincipen** innebär att en verksamhet ska fungera som vid det normala så långt det är möjligt även under en kris.
- **Närhetsprincipen** innebär att en kris ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.

Prioriteringar i hälso- och sjukvården bygger på etiska principer som riksdagen har beslutat om:

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

- **Människovärdesprincipen** innebär att alla människor är lika mycket värda och har rätt till vård oavsett ålder, kön, utbildning, social, eller ekonomisk ställning.
- **Behovs- och solidaritetsprincipen** innebär att de som har de svåraste sjukdomarna ska få vård först. Vårdpersonalen ska särskilt tänka på de svagaste patienterna, till exempel de som inte kan tala för sig och som inte känner till sina rättigheter.
- **Kostnadseffektivitetsprincipen** innebär att det ska finnas en rimlig relation mellan kostnader och effekt av behandling. Om till exempel två olika behandlingar ger samma effekt så bör den som kostar minst väljas.

Enligt riksdagens beslut är de tre principerna rangordnade. Människorättsprincipen går före behovs- och solidaritetsprincipen, som i sin tur går före kostnadseffektivitetsprincipen.

2.2 Civil beredskap

MCF och andra myndigheter har instiftat begreppet civil beredskap, som är ett samlingsnamn för krisberedskap och civilt försvar. Socialstyrelsen har även inkluderat katastrofmedicinsk beredskap i samlingsnamnet. Det civila försvaret och krisberedskapen ska inom ramen för hela den civila beredskapen förstärka varandra i gemensamma processer, samordning, planering och förberedelse.

Sveriges civila beredskap handlar om förmågan att förebygga och hantera fredstida krissituationer, krigsfara och ytterst krig. Vi behöver förbereda oss på alla slags samhällsstörningar som riskerar att skada oss. Det som ska värnas är samhällets grundläggande skyddsvärden:

- Människors liv och hälsa
- Samhällets funktionalitet
- Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter
- Miljö och ekonomiska värden
- Nationell suveränitet

Region Västmanland är en viktig del av den civila beredskapen.

2.2.1 Krisberedskap

Krisberedskap är förmågan att förebygga, motstå och hantera krissituationer. Målet är att minska sårbarheten och öka förmågan att kunna hantera kriser när de inträffar. Förmågan byggs upp bland annat genom att det skapas effektiva strukturer och samarbeten och genom utbildning och övning. Utgångspunkten är att hela samhället gemensamt och inom sina respektive områden tar ansvar för och utvecklar krisberedskapen. I detta ligger också att enskilda människor utifrån sina egna förutsättningar tar ansvar för sin säkerhet.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

2.2.2 *Civilt försvar*

Civilt försvar handlar om hela samhällets motståndskraft vid krigsfara och krig. Målet för det civila försvaret är att ha förmåga att

- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna (såsom sjukvård och transporter),
- bidra till det militära försvarets förmåga, inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt,
- skydda civilbefolkningen, samt
- upprätthålla försvarsviljan och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar.

2.3 **Totalförsvar**

Totalförsvar är den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för höjd beredskap och krig och består av både militärt och civilt försvar. Det övergripande målet för totalförsvaret är att ha förmåga att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp och värna säkerhet, frihet och självständighet. För att höja Sveriges försvarsförmåga kan regeringen fatta beslut om att höja beredskapen. Om höjd beredskap råder tillkännager regeringen det genom ett meddelande i radio och tv.

Det finns två nivåer av höjd beredskap:

- **Skärpt beredskap** är en nivå av höjd beredskap där regeringen kan besluta om att hela eller delar av samhället ska ställas om för att stärka Sveriges försvar vid krig eller fara för krig. Samtidigt ska ordinarie verksamhet fortsätta i så stor utsträckning som möjligt.

Vid skärpt beredskap kan regeringen besluta om att införa viss fullmaktslagstiftning i syfte att bland annat effektivisera och underlätta regionens arbete. Regeringen beslutar om vid vilken tidpunkt och omfattning som sådan lagstiftning ska träda i kraft. Regionen ska vidta åtgärder kring bemanning, resurshållning och planering i den utsträckning staten kräver. Totalförsvarets behov ska prioriteras.

- **Högsta beredskap** råder med automatik när Sverige är i krig. Vid högsta beredskap ska myndigheter, kommuner och regioner övergå till krigsorganisation och Försvarsmakten krigsorganiseras i den omfattning som regeringen bestämmer. Under högsta beredskap är totalförsvar all samhällsverksamhet som då ska bedrivas.

Vid högsta beredskap i hela Sverige kan beredskapslarm användas. Beredskapslarmet är en utomhusvarning med 30 sekunder långa ljudstötter och 15 sekunders tystnad i fem minuter. Vid beredskapslarm träder samtliga beredskapslagar i kraft och ska omedelbart tillämpas.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

Verksamhet inom totalförsvaret ska kunna bedrivas enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet och i enlighet med Sveriges åtaganden i NATO.

2.4 Beredskapssektorer och civilområden

Regeringen har fattat beslut om en myndighetsreform för civilt försvar och krisberedskap, vilken trädde i kraft den 1 oktober 2022. Denna inkluderar inrättandet av en högre regional nivå. Syftet är att återbygga, stärka och kraftsamla totalförsvaret. Reformen innebär bland annat att 12 statliga myndigheter har fått ansvaret för varsin beredskapssektor. Sektorerna har till uppgift att leda och samordna åtgärder, driva på och stödja arbetet inom sektorn samt verka för samverkan och samordning med andra aktörer vid både fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. De beredskapssektorer som framför allt berör regionen är sektorn Hälsa, vård och omsorg som leds av Socialstyrelsen samt sektorn Transporter som leds av Trafikverket.

Dessutom har Sveriges 21 länsstyrelser delats in i sex geografiska civilområden, som vardera har en ansvarig länsstyrelse. Västmanlands län ingår i Mellersta civilområdet, som leds av Länsstyrelsen i Örebro län.

2.5 Samhällsviktiga och totalförsvarsviktiga verksamheter

Med samhällsviktig verksamhet avses verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.

Förmågan inom totalförsvaret bygger på samhällets motståndskraft, varför en grundläggande förmåga och uthållighet i samhällsviktig verksamhet utgör en grund för Sveriges försvarsförmåga.

Vid planering inför och under höjd beredskap kommer prioritering att upprätthålla vissa samhällsviktiga verksamheter framför andra att behöva ske beroende på vad som inträffar, när det inträffar och var det inträffar. Utgångspunkten för prioritering är målen för totalförsvaret.

Viss samhällsviktig verksamhet, tjänst eller infrastruktur kommer också att vara totalförsvarsviktig. Totalförsvarsviktig verksamhet, tjänst eller infrastruktur är verksamhet som är prioriterad och nödvändig för totalförsvaret.

3 SYSTEMATISK KRISBEREDSKAP I REGION VÄSTMANLAND

Majoriteten av den verksamhet som Region Västmanland ansvarar för är samhällsviktig. Vilka verksamheter som är särskilt prioriterade samhällsviktiga verksamheter specificeras i Region Västmanlands Risk- och sårbarhetsanalys, inklusive vilka tidskritiska krav som behöver uppfyllas för respektive verksamhet. Vilka av dessa som också är totalförsvarsviktiga ska framgå av regionens krigsorganisation.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

För att klara att upprätthålla Region Västmanlands samhällsviktiga verksamhet under kriser och krig behöver regionen ha en förmåga till uthållighet i sin verksamhet. Målen och de bärande principerna för detta är till stor del överlappande med befintliga nationella strategier inom beredskapsområdet. Beredskapsarbetet i Region Västmanland styrs av gällande författningar såväl som beslut fattade av Regionstyrelsen.

Region Västmanland ska kunna bedriva vård vid Västmanlands sjukhus i Västerås, Köping, Sala och Fagersta i normalläge såväl som vid höjd beredskap. Inom varje kommun ska det dessutom finnas minst en beredskapsvårdcentral som är mer robust och har ett utökat uppdrag att kunna erbjuda vård i fredstida kriser och krig.

3.1 Mål för regionens civila beredskap

Region Västmanland ska förbereda för tre månader av kris och krig. Detta innebär bland annat att:

- regionens alla samhällsviktiga verksamheter ska genomföra kontinuitetsplanering,
- regionen ska kunna upprätthålla förmågan att bedriva god vård i tre månader,
- regionen ska säkra sin försörjningsberedskap, bland annat genom att ha en månads omsättningslager av de sjukvårdsprodukter¹ som används i vardagen,
- regionen ska ha en grundläggande egenförmåga att försörja sina kritiska mediaberoenden (såsom el, medicinska gaser, drivmedel och textilier) minst en vecka², samt att
- regionen har ett ansvar för att förtroendevalda, medarbetare och att samtliga funktioner i regional särskild sjukvårdsledning/krisledning och krisledningsnämnd regelbundet utbildas och övas i systematiskt krisarbete.

Systematisk krisberedskap är ett strukturerat och långsiktigt arbete för att förebygga, förbereda för och ytterst hantera kriser och krig. Beredskapsarbetet involverar planering, riskhantering och kontinuerlig övningsverksamhet. Mycket av krisberedskapsarbetet är kopplat till Regionens arbete med risk- och sårbarhetsanalys och kontinuitetshantering.

¹ Sjukvårdsprodukter inkluderar läkemedel, medicintekniska produkter, personlig skyddsutrustning och livsmedel för speciella medicinska ändamål, enligt 2 kap. 8§ hälso- och sjukvårdslag (2017:30).

² Från och med den 1 januari 2027 kommer det sannolikt att ändras till två veckor enligt nytt lagförslag i proposition 2024/25:167.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

3.2 Risk- och sårbarhetsanalys

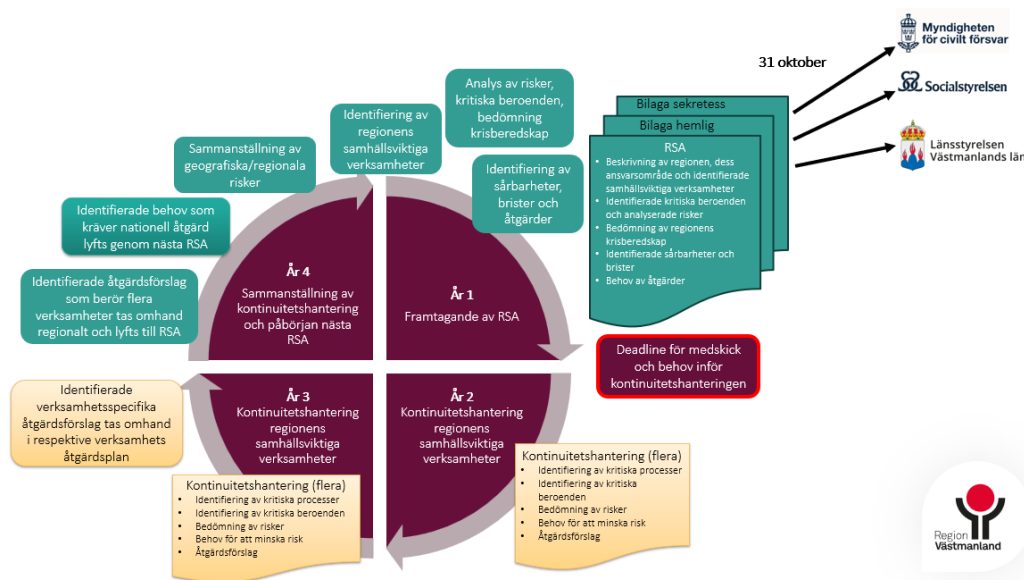
Enligt författningskrav³ ska samtliga regioner arbeta med risk- och sårbarhetsanalyser, vilka ska sammanställas och rapporteras senast den 31 oktober under det första kalenderåret efter ordinarie val till regionfullmäktige. Arbetet med risk- och sårbarhetsanalys (RSA) sker alltså cykliskt med 4 års cykler.

Under varje mandatperiods första år analyseras och sammanställs en mängd olika informationskällor för att ta fram en RSA som innehåller:

- en beskrivning av regionen, dess ansvarsområde och identifierade samhällsviktiga verksamheter,
- identifierade kritiska beroenden och analyserade risker,
- en bedömning av regionens krisberedskap,
- identifierade sårbarheter och brister, samt
- behov av åtgärder.

RSAn ska rapporteras till Myndigheten för civilt försvar (MCF, tidigare MSB), Länsstyrelsen, och Socialstyrelsen⁴.

Innan det är dags att sammanställa en ny RSA, sker arbete med kontinuitetshantering i de identifierade samhällsviktiga verksamheterna (se avsnitt 3.3) samt sammanställning av identifierade risker och åtgärdsförslag från dessa.

³ 2 kap. 1§ lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2015:4) om landstings risk- och sårbarhetsanalyser.

⁴ Nästa RSA ska rapporteras senast den 31 oktober 2027.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

Bild 2. Schematisk bild över hur arbetet med RSA och kontinuitetshantering löper i cykler om 4 år.

Nuvarande beredskapsplanering bygger på Region Västmanlands risk- och sårbarhetsanalys 2023, där analysen har beaktat geografiska förhållanden, infrastruktur, befolkningstäthet och regionens egna resurser.

I 2023 års RSA identifierades följande tänkbara risker i länet:

Riskkategori	Risker
Transportolyckor	Vägtrafikolyckor Järnvägsolyckor Flygolyckor Sjöolyckor
Eleffektbrist	Elransonering Fysiskt avbrott/sabotage
Material- och mediaförsörjning	Fjärrvärme Fjärrkyla Störning i transport/leveranser Störning i drivmedelsförsörjning Störning i läkemedelsförsörjning Störning i livsmedelsförsörjning Störning i dricksvattenförsörjning Störning i avloppssystem
Sjukdomar	Pandemi Epizooti/Zoonoser Patogena svampar Multiresistenta bakterier
Informationspåverkan	Elektromagnetiska hot (EMP-hot) Cyberspionage Cyberangrepp Strategiska uppköp Underrättelseverksamhet och spionage
Störning i system- och kommunikation	Störning i IT-system Störning i telekommunikationer Störning i finansiella system
Samhällsrisker	Personalförsörjning Social oro Polarisering Kulturell och social segregation Teknisk segregation
Antagonistiska hot	Väpnat angrepp Hybrid- och gråzonskrigsföring

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

	Våldsbrott, hot, sabotage och terrorattentat
Klimatförändring och naturhändelser	Extremväder Solstorm Höga flöden/skyfall Värmebölja Skogsbrand/stora bränder Torka Gruvrisker, ras, skred och erosion Dammbrott
Större olyckor/industriolyckor/brand	Kärnkraftsolycka Olycka med farliga ämnen (CBRNE) Olycka med transport av farligt gods Intern brandhändelse

3.3 Kontinuitetshantering

Kontinuitetshantering handlar om förmågan att upprätthålla regionens verksamheter på en acceptabel nivå, oavsett vad som inträffar.

Alla regionens särskilt prioriterade samhällsviktiga verksamheter ska genomföra kontinuitetshantering och upprätta en kontinuitetshanteringsplan, som ska skapa förutsättningar för att verksamheten ska kunna fortsätta bedrivas på en acceptabel nivå oberoende av störningar och avbrott. För var och en av de risker som har identifierats i Region Västmanlands RSA (se ovan) ska verksamheterna bedöma sannolikheten för att drabbas och vilka konsekvenser det skulle få. Vidare ska verksamheterna identifiera vad som skulle kunna minska sannolikheten och/eller konsekvensen och vilka åtgärder som behöver genomföras för att nå dit. Ytterligare en bedömning av sannolikhet och konsekvens ska göras utifrån hur dessa parametrar bedöms påverkas om åtgärderna genomförs.

Regionens samhällsviktiga verksamheter ansvarar för sin egen kontinuitetshantering med stöd av verksamheten Säkerhet och beredskap (SoB). SoB samlar in verksamheternas bedömningar och åtgärdsförslag och sammanställer detta för hela regionen i arbetet med nästa RSA. De åtgärdsförslag som verksamheten själv kan ta omhand ska verksamheten genomföra direkt eller planera genomförande för. Vid kontinuitetshanteringen kan det även komma fram åtgärdsförslag som påverkar andra verksamheter inom regionen och därför behöver koordineras. Det kan också framkomma åtgärdsförslag som bör genomföras regionövergripande för att ge störst effekt. Dessa behöver utvärderas för att säkerställa att effekt uppnås. Behov av åtgärder på nationell nivå kan också förekomma. Dessa tas med i nästa RSA.

Varje förvaltning ansvarar själv för att upprätta och följa kontinuitetsplaner, som omhändertar aktuella åtgärdsförslag från arbetet med kontinuitetshantering, för sina respektive verksamheter.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

3.4 Övnings- och utbildningsplan

Det finns en övnings- och utbildningsplan som beskriver hur regionen genom övningar och utbildningar ska bygga upp och upprätthålla organisationens civila beredskap och förmåga att hantera kriser.

Målen med utbildningarna är att alla medarbetare i regionen ska känna till krisberedskapsorganisationen samt vilken roll medarbetaren har vid en bekräftad särskild händelse. Alla berörda nyckelpersoner ska känna sig trygga i sina funktioner.

3.5 Särskilda områden inom beredskapsarbetet

Det finns ett antal särskilda områden inom beredskapsarbetet som kräver regionövergripande koordinering och planering. Det handlar om att kunna förbereda flera verksamheter inom regionen och regionen som helhet på risker som sannolikt får stora konsekvenser om dessa riskhändelser inträffar.

3.5.1 Masskadehändelser

Regionen har en särskild masskadeplan⁵. Den beskriver planering, organisation och åtgärder vid en masskadehändelse.

3.5.2 Epidemier och pandemier

Regionen har en särskild epidemi- och pandemiplan.

3.5.3 Kommunikation vid särskild händelse

Vid en särskild händelse är en snabb hantering av kommunikationsbehovet viktigt för att säkerställa förtroendet för Region Västmanland och löpande förmedla korrekt information. Kommunikatör i beredskap (KIB) ingår i länets kriskommunikationsnätverk och samverkar där samt med nationella myndigheter när så krävs.

Information till Kontaktcenter

Kontaktcenter/televäxel samt 1177 blir en viktig upplysningscentral vid en särskild händelse.

Region Västmanlands regionala särskilda sjukvårdsledning/krisledning ska meddela Kontaktcenter och 1177 på telefon när de är aktiverade. De kan då få anvisningar om händelsen och var eventuella anhöriga, allmänhet och media ska hänvisas med sina frågor.

Alla pressmeddelanden bör delges Kontaktcenter och 1177 på telefon.

Viktigt meddelande till allmänheten (VMA)

VMA är ett varningssystem som används vid särskilda händelser, svåra störningar i viktiga samhällsfunktioner och i samband med extraordinära händelser.

⁵ Masskadeplan Region Västmanland, dokumentnummer 33899-4.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

Den myndighet som begär ett VMA ansvarar för att informationens innehåll är korrekt. Beslut om att gå ut med ett myndighetsmeddelande fattas av beslutsfattare i RSSL, alternativt av regional krisledning samt smittskyddsläkare. Korta, precisa fakta lämnas sedan via tjänsteman i beredskap (TiB) till SOS Alarm, som förmedlar informationen till Sveriges Radios sändningsledning.

3.5.4 Försörjningsberedskap

För hälso- och sjukvården innebär försörjningsberedskap att säkra tillgången till sjukvårdsprodukter och annat material som behövs för att bedriva vård. Försörjningsberedskapen kan stärkas med flera olika typer av åtgärder, såsom ökad lagerhållning, stärkta avtal och säkerställda transportlösningar.

På statlig nivå har en modell för försörjningsanalys och förmågestruktur tagits fram för arbetet med försörjningsberedskap⁶.

3.5.5 Funktions- och driftsäkerhet

Region Västmanlands samhällsviktiga verksamheter är beroende av fungerande stödprocesser, såsom el-, vatten-, och värmeförsörjning, medicinsk gas samt tele- och datakommunikationssystem. Regionens sårbarhet har ökat till följd av den snabba tekniska utvecklingen inom dessa områden. Den ökade sårbarheten kräver att regionen har en robust sjukhusmiljö och uthålliga data- och försörjningssystem.

Driftsäkerhet handlar inte bara om de tekniska systemen utan även om den personal som sköter systemen och deras kompetens att hantera olika typer av driftstörningar. Det innefattar även hur nyckelfunktioner bemannas dygnet runt samt hur driftansvarig och driftjour larmas. Det måste vara känt och tydligt inom regionen.

Vid funktions- och driftavbrott

Vid en särskild händelse, där flera stödprocesser i stor utsträckning påverkar regionens kärnuppdrag, aktiveras Region Västmanlands regionala särskilda sjukvårdsledning/krisledning genom beslut av TiB eller Regiondirektör.

Vid händelse med allvarligt avbrott i funktions- och driftsäkerheten, kommer sakkunniga från berört område att ingå i Region Västmanlands regionala särskilda sjukvårdsledning/krisledning. Dessa sakkunniga har uppgiften att hantera arbetet med att återställa driften i aktuellt system. Region Västmanlands regionala sjukvårdsledning/krisledning leder arbetet och analyserar och minimerar effekterna för verksamheten.

Inom Fastighet och Regionsservice ska det finnas utarbetade interna planer/kontinuitetsplaner för driftstörningar/bortfall, som inkluderar drift av reservsystem och uthållighet.

⁶ [Nationell försörjningsanalys – modell och genomförande : Myndighetsgemensam redovisning av regeringsuppdrag \(Fö2024/00053\)](#)

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

Inom regionens olika förvaltningar ska det finnas interna planer för avbrott i försörjningsfunktioner. Respektive förvaltnings centrumdirektörer är ansvariga för att en sådan beredskapsplanering finns.

3.5.6 Händelser med farliga ämnen (CBRNE)

Stora kvantiteter farliga ämnen hanteras, lagras och transporteras dagligen på våra vägar och järnvägar samt med flyg och båt.

Kontinuitetshanteringen för CBRNE-händelse ska ta hänsyn till både det civila och det antagonistiska perspektivet i planeringsprocessen. Region Västmanland följer MSB:s aktörsgemensamma CBRNE-strategi i syfte att skapa en gemensam grund och inriktning för det svenska CBRNE-arbetet på alla nivåer. Region Västmanland samverkar med övriga aktörer på lokal och regional nivå för att eftersträva och identifiera ett likartat arbetssätt, identifiera hot och risker samt skapa förmåga genom övning och utbildning, se riktlinje i Ledningssystemet [Kemiska och toxiska skadehändelser \(CBRNE\)](#).

3.6 Rapporteringsskyldighet

Regionen har följande rapporteringsskyldigheter när det gäller krisberedskap i fredstid:

- Till Socialstyrelsen och MCF: Förberedelser för extraordinära händelser.⁷
- Till Socialstyrelsen och Länsstyrelsen: Lägesrapport vid extraordinära händelser.⁸
- Till Socialstyrelsen: Uppgifter som behövs i ärenden om hjälp.⁹

Utöver ordinarie rapporteringsskyldigheter har Region Västmanland också skyldighet att rapportera särskild information vid höjd beredskap, enligt följande:

- Till Plikt och prövningsverket: Information om krigsfångar.
- Till Migrationsverket: Information om skyddade personer.
- Till Trafikverket: Samverkan och informationsdelning.
- Till Försvarsmakten: Huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning.¹⁰

⁷ 2 kap. 9§ lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)

⁸ 2 kap. 9§ LEH

⁹ 6a kap. 13§ hälso- och sjukvårdsförordning (2017:80)

¹⁰ 6 kap. 15§ Patientsäkerhetslag (2010:659)

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

4 ORGANISATION FÖR REGIONENS BEREDSKAPSARBETE

I Region Västmanlands ordinarie organisation ingår ansvar för olika typer av beredskapsarbete på olika nivåer. Dessutom finns särskilda funktioner som är specifika för just beredskapssyfte.

4.1 Beredskapsansvar i den ordinarie organisationen

4.1.1 Regionfullmäktige

Regionfullmäktige (RF) är det högsta beslutande organet i Region Västmanland. Regionfullmäktige ska fastställa Region Västmanlands beredskapsplan.

4.1.2 Regionstyrelsen

Regionstyrelsen (RS) är Regionfullmäktiges verkställande organ.

I Region Västmanland utgör regionstyrelsens arbetsutskott regionens krisledningsnämnd och regionstyrelsens ordförande är ordförande i krisledningsnämnden, se mer om denna under 5.2.

4.1.3 Regiondirektör

Regiondirektören har det övergripande tjänstemannaansvaret för civil beredskap inom Region Västmanland.

4.1.4 Smittskyddsläkare

Regionstyrelsen har utsett en smittskyddsläkare som har ansvar för att samordna smittskyddsarbetet lokalt samt ge råd till regionledningen om åtgärder (som isolering, smittspårning). Smittskyddsläkaren ska fungera som länken mellan Folkhälsomyndigheten och de lokala aktörerna och ska skydda befolkningen mot allvarliga smittrisker genom att implementera nationella direktiv och vidta regionala insatser.

Enligt Smittskyddslag (2004:168) är målet för samhällets smittskydd att tillgodose befolkningens behov av skydd mot spridning av smittsamma sjukdomar.

Smittskyddsläkaren är en egen myndighet som kan fatta myndighetsbeslut i enlighet med Smittskyddslagen och vars uppgift är att planera, organisera, leda och verka för ett effektivt, samordnat och likformigt smittskydd i hela länet.

4.1.5 Förvaltningsdirektörer

Förvaltningsdirektörer ansvarar för att samtliga verksamheter i funktion eller förvaltning bedriver verksamhetsanpassad beredskapsplanering och krishanteringsarbete och ska aktivt arbeta för att minska sårbarheter och risker i sina respektive verksamheter. Region Västmanlands chefer ansvarar även för att säkerställa att deras medarbetare har kunskap om regionens beredskapsarbete för hantering av den egna verksamheten vid särskild eller extraordinär händelse, höjd beredskap och ytterst krig och att medarbetarna får delta i övningar.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

4.1.6 Regionkontoret

Regionkontoret arbetar med uppgifter som är gemensamma för hela regionen. Regionkontorets verksamhetsområden är uppdelade i centrumbildningar, som alla arbetar med att utföra det övergripande arbetet inom sitt område och ansvarar för områdena ekonomi, HR, kommunikation respektive innovation, forskning och utbildning samt Regionstabens frågor. Dessa verksamheter behöver stötta övriga förvaltningar vid händelse av fredstida kris eller krig. Inom regionstaben ingår även regionarkivet som har ett myndighetsansvar för att regionens dokumentation ska bevaras och skyddas korrekt samt vara tillgänglig även vid störningar eller avbrott.

4.1.7 Regionstabsdirektör

Regionstabsdirektören ansvarar för att utfärda och förankra de styrande dokument och planer som krävs för regionens arbete inom området civil beredskap samt för att kontrollera och följa upp detta.

4.1.8 Verksamhet Säkerhet och beredskap (SoB)

Säkerhet och beredskap ansvarar för att stödja, samordna, driva, utveckla och följa upp arbetet avseende planering av civil beredskap. Verksamheten ska säkerställa samordning av det regionala arbetet med beredskap, civilt försvar, säkerhet, signalskydd och säkerhetsskydd på ett ändamålsenligt sätt i syfte att stärka regionens förmåga.

4.1.9 Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, HSF

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens grunduppdrag är att bedriva, planera för och tillhandahålla en jämlik, säker och tillgänglig hälso- och sjukvård av god kvalitet inom Västmanlands län.

Vid fredstida kris: Regionens eget beslut om katastroftillstånd tas när resurserna är så hårt belastade att ordinarie vård inte kan upprätthållas och innebär att vården begränsas till det som krävs för att skydda liv och hälsa.

Vid höjd beredskap får regeringen fatta beslut om exempelvis kvalificerat katastroftillstånd, vilket ytterligare sänker kraven på vilken vård som ska ges. Vid höjd beredskap gäller generellt att regioner måste kunna erbjuda minst vård som skyddar liv och hälsa, och ordinarie kvalitetskrav i HSL gäller inte fullt ut.

4.1.10 Vårdcentraler

Primärvårdens uppgift vid särskild händelse/stor olycka, kris-/katastrofsituation, samt vid höjd beredskap är att på begäran öppna vårdcentralerna som uppsamlingsplats för drabbade och mottagning för lätt skadade samt vara en resurs för att ta hand om drabbade och anhöriga som behöver krisstöd.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

Beredskapsvårdcentraler

Av alla vårdcentraler i Västmanlands län är 14 särskilt utvalda samhällsviktiga verksamheter¹¹. De har ett utökat uppdrag och ska ha en beredskap dygnet runt för att kunna öppna upp för länsinvånarna och andra med vårdbehov vid särskild eller extraordinär händelse eller höjd beredskap. Uppdraget finns beskrivet i "Regelbok Vårdval Vårdcentral 2026", vilken återfinns i Ledningssystemet.

4.1.11 Kollektivtrafikförvaltningen, KTF

Kollektivtrafikförvaltningen ansvarar för att se över sin trafikreduceringsplan och säkerställa hur trafik kan prioriteras med minst effekt på den dagliga driften, när störningar påverkar den ordinarie verksamheten. KTF kan även vara behjälplig med bussar vid evakuering samt att transportera drabbade vid en större olycka.

4.1.12 Regional utvecklingsförvaltning, RUF

Den regionala utvecklingsförvaltningen ansvarar för samordningen av det regionala utvecklings- och tillväxtarbetet i länet. I uppgiften ingår att tillsammans med Länsstyrelsen i Västmanlands län planera för former för samverkan med näringslivet, samt att samverka med länets kommuner, viktiga aktörer inom privat, offentlig och ideell sektor. RUF ansvarar även för förberedelser för att skydda kulturella värden.

4.1.13 Fastighets- och serviceförvaltningen, FSF

Fastighets- och serviceförvaltningen ansvarar för de verksamheter som tillhandahåller servicefunktioner och stöd till regionens verksamheter, såsom Kost, Regionfastigheter, Regionservice och Samlad service. I detta ingår ansvar för att säkerställa försörjning av teknisk media, såsom gas, el, värme och kyla.

FSF ansvarar även för att iordningsställa och upprätthålla lokalers funktionalitet samt att ändra lokalers användningsområde vid höjd beredskap och krig, samt att iordningställa skyddsrum.

4.1.14 Förvaltningen för digitaliseringsstöd, FDS

Förvaltningen för digitaliseringsstöd ansvarar för regionens digitala tjänster, IT-drift och förvaltning. FDS levererar stabila och säkra digitala lösningar till regionens verksamheter, uppdragstagare och samarbetspartners, utifrån beslutade leveranssätt och leveransmodeller.

FDS ska vara behjälpliga att ta fram reservrutiner vid avbrott eller störningar i IT eller telefoni.

¹¹ Närvården Sala-Heby, Närvården Skinnskatteberg, Närvården Norberg, Närvården Ullvi-Tuna, Kungsörs Vårdcentral, Närvården Hallstahammar-Kolbäck, Praktikertjänst Fagersta vårdcentral, Surahammars vårdcentral, Åbågens vårdcentral, Närvården Viksäng-Irsta, Närvården Hemdal, Närvården Bäckby, Capio Vårdcentral Vallby, Prima Vårdcentral

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

4.1.15 Regionens gemensamma inköp med Region Sörmland

Inköp ska kunna stödja förvaltningarna vid fredstida kris, höjd beredskap och krig. En central del av uppdraget är att arbeta förebyggande och att ställa krav på regionens leverantörer i LOU och LOV upphandlingar samt att säkerställa efterlevnad av kraven i löpande uppföljning. Detta omfattar bland annat krav på leveranssäkerhet, kvalitet samt förmåga att leverera vid störningar eller höjd beredskap för att säkerställa att regionen har tillgång till nödvändiga varor och tjänster även under påfrestande omständigheter.

4.2 Särskilda beredskapsfunktioner

4.2.1 Krisledningsnämnd

Enligt Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) ska varje region och kommun ha en nämnd för att fullgöra uppgifter under extraordinära händelser i fredstid.

Krisledningsnämnden aktiveras efter beslut av regionstyrelsens ordförande eller vice ordförande. Ett sådant beslut kan fattas efter att regiondirektören har larmat och informerat regionstyrelsens ordförande och/eller vice ordförande om aktuell händelse som kräver krisledning.

Krisledningsnämnden utgör regionens normativa ledning, vilket innebär att den ska tolka regionens roll vid extraordinär händelse, besluta om ekonomiska villkor utöver ram och ge stöd till den regionala särskilda sjukvårdsledningen/krisledningen.

4.2.2 Systematisk säkerhetsorganisation, SSO

Syftet med Region Västmanlands systematiska säkerhetsorganisation är att genom samordning och helhetssyn skapa en struktur och kultur som stödjer styrning och uppföljning av regionens systematiska arbete inom områdena informationssäkerhet/cybersäkerhet/IT-säkerhet, allmän säkerhet (inkl. brand), beredskap och civilt försvar samt hållbarhet.

4.2.3 Säkerhetsskyddschef

Region Västmanland har en utsedd säkerhetsskyddschef enligt Säkerhetsskyddslag (2018:585). Säkerhetsskyddet inom Regionen planläggs, leds och övervakas av säkerhetsskyddschefen. Säkerhetsskyddschefen är i fråga om säkerhetsskyddstjänsten direkt underställd Regiondirektören.

4.2.4 Beredskapsöverläkare

Beredskapsöverläkaren utses av hälso- och sjukvårdsdirektören och ska stötta med högre medicinsk kompetens i arbetet med civil beredskap. Denne ingår i ett nationellt nätverk för beredskapsläkare.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

4.2.5 Tjänsteman i beredskap (TiB)

Enligt 6 kap. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2013:22) om katastrofmedicinsk beredskap ska det i varje region finnas en funktion benämnd tjänsteman i beredskap (TiB), som ständigt är bemannad och som vid särskild händelse eller risk för sådan händelse har till uppgift att:

- ta emot larm,
- verifiera uppgifter,
- larma vidare,
- initiera och samordna det inledande arbetet samt
- informera om händelsen.

TiB är kontaktväg för samverkande aktörer på regional och nationell nivå. TiB ska kunna vidta åtgärder, fördela resurser och initiera Krisledning/särskild sjukvårdsledning på regional nivå i Region Västmanland, se avsnitt 8.

4.2.6 Övriga beredskapsfunktioner

Regionen har förutom TiB flera andra funktioner som också är bemannade dygnet runt:

- **Ambulanschef i beredskap (ACIB)** är kontaktväg till Ambulanssjukvården i Region Västmanland. ACIB samverkar med TiB och har beslutsrätt att vidta åtgärder och fördela resurser i Ambulanssjukvården
- **IT-chef i beredskap (CIB)** ansvarar bland annat för att bedöma kritiska incidenters konsekvenser på IT och telefoni och vid behov samråda med TiB för eventuell eskalering till särskild händelse. CIB koordinerar arbetet inom FDS i samband med kritiska incidenter och särskild händelse samt kallar in erforderliga kompetenser till ett incidentteam vid kritiska incidenter. CIB ansvarar även för händelser som störning eller avbrott i telefonin.
- **Driftchef i beredskap (DIB)** är kontaktväg till Region Västmanlands driftledningsfunktion för att kunna hantera fastighetsrelaterade driftsfrågor eller bedömningsfrågor från beredskapspersonal eller TiB, vid en allvarlig händelse.
- **Kommunikatör i beredskap (KIB)** är kontaktväg till Region Västmanlands kommunikationsfunktion för att kunna förbereda och hantera kommunikationsinsatser vid allvarlig händelse.
- **Säkerhetsberedskap (SÄK)** kan kontaktas direkt av alla regionens medarbetare för stöd och hjälp i att hantera händelser där det finns risker eller hot som påverkar en trygg och säker arbetsmiljö/vistelsemiljö för medarbetare, patienter och besökare som vistas inom Region Västmanlands lokaler.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

I regionens beredskapsorganisation ingår även **Krisstöd-PKL (Psykologisk/psykiatrisk katastrofledning)**, vilken samordnas av en PKL-samordnare, som har till ansvar att informera ledningsgruppen, sammankalla till ledningsgruppsmöte några gånger per år, samt svara för utbildning, övning och fortbildning inom området. Vid en särskild händelse kan PKL kalla in stödpersoner som kan verka dels i den direkta verksamheten eller dels från sin egen arbetsplats inom regionen. Behovet styr det stöd och hjälp som behövs. Larm sker via TiB eller Kontaktcenter. Ledningsgruppen (PKL) kan larmas in utan att den ordinarie krisberedskaps-organisationen har trätt i funktion.

Efter en särskild händelse ansvarar PKL-samordnaren tillsammans med andra i PKL-ledningen vid behov för att de drabbade följs upp samt för att deltagande sjukvårdspersonal erbjuds genomgång, samtal och eventuellt andra stödinsatser på individ- eller gruppnivå.

5 SAMVERKAN MED ANDRA MYNDIGHETER OCH ORGANISATIONER

Regionen samverkar även med andra regioner, kommuner och andra berörda myndigheter och organisationer före, under och efter krissituationer.

5.1 Regional samverkan, U-Sam

U-Sam, Krisberedskap i Västmanland, består av representanter från länets tio kommuner, räddningstjänst, polis, Region Västmanland, Försvarsmakten, SOS Alarm AB, Sveriges Radio P4, Trafikverket, Svenska kyrkan och Länsstyrelsen, som är sammankallande.

Huvuduppgiften för U-Sam vid en händelse är att göra en gemensam bedömning av situationen d.v.s. skapa en samlad lägesbild samt säkerställa samverkan med de organisationer och myndigheter som berörs av händelsen.

5.2 Sjukvårdsregion Mellansverige

I Sjukvårdsregion Mellansverige ingår regionerna Dalarna, Gävleborg, Sörmland, Uppsala, Värmland, Västmanland och Örebro län. De samarbetar för att erbjuda alla invånare en jämlik hälso- och sjukvård av god kvalitet och på så sätt bidra till en god hälsa. Genom att samarbeta kan regionerna också använda sina resurser på ett bättre sätt.

5.3 Mellersta civilområdet (Civo)

I Mellersta civilområdet ingår Dalarna, Gävleborg, Södermanland, Uppsala, Värmland, Västmanland och Örebros län. I civilområdets geografiska område ingår två militärregioner samt tre polisregioner.

Sedan kansliet för civilområdet bildades 2022 har flera råd och forum skapats för att totalförsvarets aktörer ska kunna mötas och samverka. Samarbeten pågår mellan de

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

sex civilområdena och de tolv beredskapssektorerna. Kontinuerligt utvecklas även planering och samverkan med Försvarsmakten.

5.4 Socialstyrelsen

Socialstyrelsen är beredskapsmyndighet samt sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn Hälsa, vård och omsorg och har ett ansvar att säkerställa en enhetlig beredskap inom vård och omsorg. I myndighetens uppgifter ingår att dela ut statsbidrag och samordna hälso- och sjukvårdens insatser vid allvarliga händelser.

Socialstyrelsen har även ett nationellt ansvar att styra, stödja och utveckla landets hälso- och sjukvård samt socialtjänst genom att ta fram föreskrifter, kunskapsstöd och statistik samt göra uppföljningar och utvärderingar.

5.5 Myndigheten för civilt försvar

I samband med namnbytet från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) till Myndigheten för civilt försvar (MCF) i januari 2026 sker en del förändringar i myndighetens uppdrag och struktur.

MCF är beredskapsmyndighet och sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen. MCF har även ett samordningsuppdrag att leda, planera och samordna det civila försvaret på nationell nivå, vilket inkluderar planering för skyddsrum, evakuering, befolkningsskydd och andra skyddsåtgärder vid höjd beredskap och krig.

5.6 Polismyndigheten

Polismyndigheten är beredskapsmyndighet för ordning och säkerhet, vilket ingår i beredskapssektorn Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen. Vid en särskild händelse ansvarar polisen för registreringen av skadade, oskadade och avlidna.

5.7 Trafikverket

Trafikverket är beredskapsmyndighet samt sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn Transporter. Myndigheten ansvarar för långsiktig planering av transportsystemet för vägtrafik, järnvägstrafik, sjöfart och luftfart. Trafikverket följer även principerna för krisberedskap, vilket innebär att de ansvarar för det de normalt hanterar, vilket inkluderar trafikinformation och infrastruktur under kris.

5.8 Livsmedelsverket

Livsmedelsverket är beredskapsmyndighet samt sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten. Myndigheten ska planera för att det ska finnas tillgång till säker mat och säkert dricksvatten i Sverige vid fredstida krissituationer, krigsfara och krig.

5.9 Nationell samordning, planering och ledning (NSPL)

NSPL är regionernas gemensamma funktion för nationell samordning och planering inför och under höjd beredskap och krig. NSPLs kansli, som återfinns i Uppsala, stödjer och samordnar det regiongemensamma arbetet. Varje region fattar

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

självständiga beslut utifrån underlag och arbete inom ramen för NSPL och bidrar med resurser enligt det gemensamma samverkansavtalet. Det finns också en chefsgrupp som fastställer uppdrag och budget för NSPL och som ansvarar för löpande förankring och dialog med samtliga regioner.

Kansliets arbete syftar till att skapa gemensamma strukturer och gemensam planering. Gemensamt ansvarstagande är avgörande för att regionerna på ett effektivt och ändamålsenligt sätt ska kunna bygga nationell förmåga under svåra påfrestningar. Ökad samverkan mellan regionerna underlättar också den statliga nationella planeringen och förmågan att möta Nato:s krav inom ramen för Sveriges medlemskap i alliansen.

6 SAMBANDSMEDEL

För att kunna kommunicera säkert under krissituationer finns ett antal olika sambandsmedel att nyttja, med olika nivåer av konfidentialitet.

RAKEL (gen1) används för ledning och samband vid olika insatser. RAKEL har trafikskyddad kommunikation och kan användas när informationen inte har högre sekretess-klass än K2. För beskrivning av sekretess-klasser, se riktlinjen [Informationsklassning](#).

Öppna sambandsmedel så som mejl, telefoni och teams kan användas när det som ska kommuniceras är öppen information eller har så kallad svag sekretess, K0-1.

Signalskyddssystem används för att kommunicera säkerhetsskyddsklassificerad K4 information till och från samverkande myndigheter och samhällsaktörer inom totalförsvaret.

Vissa **krypterade tjänster** kan användas för att öka graden av skydd.

7 KRISLEDNING VID SÄRSKILD HÄNDELSE ELLER FREDSTIDA KRIS

En särskild händelse eller fredstida kris är en händelse som är så omfattande eller allvarlig att resurserna måste organiseras, ledas och användas på särskilt sätt. Händelsen kräver krisledning.

De viktigaste anledningarna till att aktivera krisledning är behov av:

- **Snabba beslut.** Krisledning har mandatet och strukturen för att agera.
- **Samordning av resurser.** Krisledning håller ihop läget, fördelar uppgifter och undviker dubbelarbete.
- **Tydlig kommunikation.** Krisledning ansvarar för att korrekt information når personal allmänhet, myndighet och media. Talesperson utses alltid.
- **Bättre kontroll över situationen.** Krisledning arbetar efter fasta rutiner, planer.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

7.1 Initiering särskild händelse

Det är regionens TiB som bekräftar att en situation utgör en särskild händelse, efter bedömning av inkomna larm. Larm utgår oftast från sjukvårdens larmcentral, andra regioner, myndigheter med flera. TiB har mandat att aktivera Region Västmanlands Regionala sjukvårdsledning/krisledning, höja beredskapsnivån i regionen samt aktivera regionens krisstödsorganisation.

7.1.1 Larmkriterier till TiB

Region Västmanland har följande larmkriterier då regionens TiB bör kontaktas:

- Vid fem eller fler drabbade, oavsett händelse, såsom exempelvis trafikolycka, brand, sjöolycka eller olycka vid publika evenemang.
- Vid flera samtidiga larm eller behov av omfattande resurser som påverkar beredskapen i länet.
- Vid misstanke om eller inträffad flygolycka/haveri på Hässlö flygplats eller inom länet.
- Vid brand i byggnad med hot om flertal drabbade ex. flerfamiljshus, äldreboende, skola, köpcentrum etc
- När andra aktörer, såsom centrala och regionala myndigheter, vill komma i kontakt med regionen för att varna, informera eller för att göra förfrågan vid exempelvis störningar i samhällets infrastruktur (el, It, tele vatten etc.)
- Vid hot om eller inträffad CBRN händelse (kemisk, biologisk, radioaktiv eller nukleär olycka).
- Vid händelser som IT/tele-störning/avbrott, El, värmeavbrott, vattenläcka, brand/rökutveckling inom regionens verksamheter.
- Vid begäran från annan myndighet/organisation med behov av kontakt, exempelvis Socialstyrelsen.
- Vid annat ärende, där sjukvårdens larmcentral känner sig tveksam om handläggning och där händelsen omfattar ett av våra verksamhetskritiska ansvarsområden. (d.v.s. om operatören funderar på om kontakt ska tas eller inte - ta hellre kontakt än avstå)

7.2 Regionala beredskapsnivåer

Region Västmanland använder tre interna nivåer för att anpassa den regionala krisorganisationen vid fredstida händelser. Dessa nivåer är interna styrmekanismer som regionen själv beslutar om via TiB eller sjukvårdsledningen. De gäller endast fredstida kriser och särskilda händelser.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

Stabsläge

Stabsläge: Beredskapsläge som innebär att regionens särskilda sjukvårdsledning alternativt regionala krisledning (se 7.3) håller sig underrättad om läget, vidtar nödvändiga åtgärder och följer händelseutvecklingen. Ledningsfunktionen formeras utifrån den uppkomna situationen, exempelvis masskadehändelse, störning i försörjningsfunktioner som el-, vatten-, värme-, tele- och datakommunikation eller andra händelser som kan påverka regionens verksamheter.

Förstärkningsläge

Förstärkningsläge: Beredskapsläge som innebär att regionens särskilda sjukvårdsledning alternativt regionala krisledning vidtar åtgärder för förstärkning av vissa funktioner utifrån händelsens omfattning och karaktär.

Katastrofläge

Katastrofläge: Beredskapsläge som innebär att regionens särskilda sjukvårdsledning vidtar åtgärder för förstärkning av alla viktiga funktioner.

7.3 Ledningsnivåer vid hantering av särskild händelse

Region Västmanland har tre ledningsnivåer vid hantering av särskild händelse.

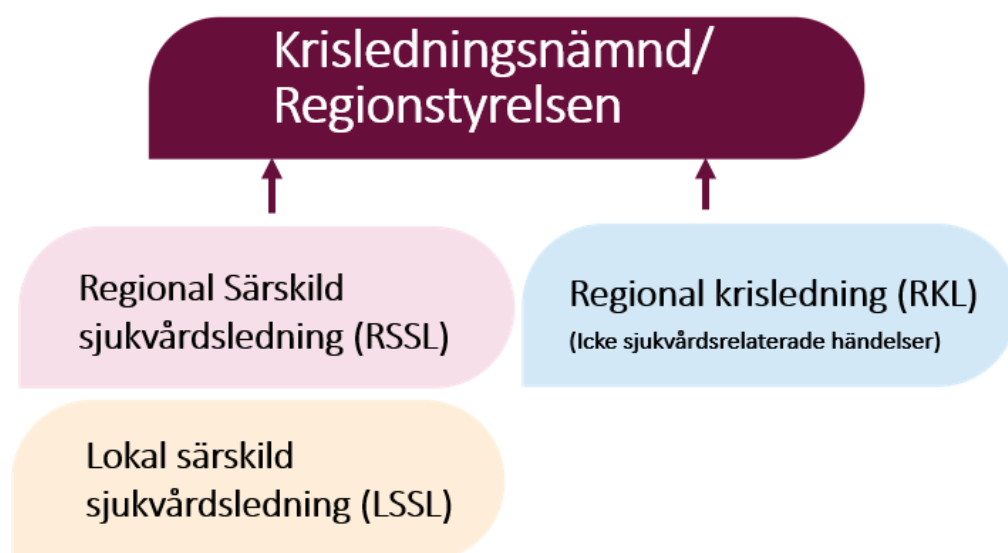

Bild 3. Regionens olika krisledningsnivåer.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

7.4 Politisk nivå

Krisledningsnämnd aktiveras vid extraordinär händelse/fredstida krissituation. Krisledningsnämnden utgör regionens normativa ledning, det vill säga tolkar regionens roll vid en extraordinär händelse och beslutar om ekonomiska villkor utöver ram. Nämnden ska etablera samverkan med den politiska ledningen på nationell, regional och lokal nivå och kunna verka uthålligt under lång tid.

7.5 Regional nivå

Regional särskild sjukvårdsledning (RSSL) aktiveras när Region Västmanland bedömer att en särskild händelse påverkar eller riskerar att påverka hälso- och sjukvårdens förutsättningar att upprätthålla nödvändig verksamhet. Denna särskilda sjukvårdsledning på regional nivå innebär befogenheter till ledning och samordning av regionens samlade resurser, samverkan med andra myndigheter, organisationer, sjukvårdshuvudmän, oavsett beredskapsnivå.

Regional krisledning (RKL) hanterar störningar och kriser som berör olika delar av regionens verksamhetsområde, men ej sjukvård.

7.6 Lokal nivå

Lokal särskild sjukvårdsledning (LSSL) omfattar ledning av specifik verksamhet såsom akutmottagning, vårdcentral eller länssjukhus samt lokalt inom ett verksamhetsområde. TiB utgör initialt sjukvårdsledare och medicinskt ansvarig i Region Västmanlands särskilda sjukvårdsledning/krisledning tills dess att funktionerna (se 8.4) är på plats i ledningscentralen.

7.7 Funktioner i RSSL och Regional krisledning

Arbetet i RSSL respektive Regional krisledning följer en särskild stabsmetodik där följande funktioner har särskilda uppgifter.

Funktion	Område	Exempel på uppgifter
SC	Stabschef	Leder stabens arbete, ska omsätta uppdraget från beslutsfattare till uppgifter.
BF	Beslutsfattare	Förser staben med inriktningsbeslut och mål samt uppdrag, undertecknar fattade beslut.
MA	Medicinskt ansvarig	Ger stöd i medicinska frågor samt fattar medicinska inriktningsbeslut.
Dok	Dokumentation	Ansvarar för dokumentering, flödeslogg, stabsarbetsplan.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

S 1	HR-Personal, Krisstöd	Ansvarar för frågor som rör personal, förstärkning, arbetsmiljö. Aktiverar krisstöd vid behov.
S 2	Säkerhet, Information	Ansvarar för säkerhetsfrågor. Inhämtar information.
S 3	Genomförande	Följer upp fattade beslut/åtgärder. Planerar efter nuläge och trolig utveckling på kort sikt.
S 4	Logistik, resurser	Ansvarar för frågor som rör materialförsörjning, transport, stabstöd.
S 5	Planering och analys	Upprättar tidslinje, gör omfallsplanering och antaganden, tar fram underlag för lägesrapporter.
S 6	Samband	Stödjer verksamheterna i tekniska system, säkerställer växelsupport, sambandsplanerar.
S 7	Kommunikation	Ansvarar för kriskommunikationsplan, pressmeddelande.
S 8	Ekonomi/Juridik	Ansvarar för juridikstöd, upprättar projekt/objektkod för händelsen
S 9	Samverkan	Förmedlar samlad lägesbild till och från externa aktörer. Samverkar med dessa.
S 10	Expert	Expert för den aktuella händelsen

Det är inte alltid alla funktioner behövs och kallas in till stab, men staben omfattar alltid funktionerna stabschef, beslutsfattare, dokumentation och kommunikation. Dessutom är tjänstgörande TiB med, vilken genom att bekräfta en särskild händelse är den som aktiverar stabsläget. Om stabsläget gäller hälso- och sjukvård finns alltid en medicinskt ansvarig med, men det kan vara samma person som också är beslutsfattare. Utöver dessa kallas olika funktioner in beroende behovet i den aktuella situationen.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

8 SÄRSKILD STYRNING VID HÖJD BEREDSKAP

Höjd beredskap är inte en regional nivå, utan en nationell rättslig status som regeringen beslutar om enligt Lag (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap.

Vid höjd beredskap aktiveras Region Västmanlands krigsorganisation. Då ändras styr och ledningsförhållanden i enlighet med lag (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap. Regionstyrelsen har det yttersta ansvaret för regionens hela verksamhet och ersätter den roll Krisledningsnämnden har i fredstida kriser.

Regional krisledning i höjd beredskap arbetar i stort enligt samma rutiner och roller som krisledningsorganisationen i fredstid. Regional krisledning är aktiverad under hela tiden höjd beredskap råder.

Krigsorganisationen utgår från vardagens organisation, men totalförsvaret är den enda verksamhet som ska bedrivas under höjd beredskap, vilket är regionens ordinarie verksamhet i prioriterad form. Verksamheterna inom regionen är prioriterade i olika nivåer enligt en anpassad uppdelning utifrån vilka som kan behöva skala upp sin verksamhet respektive fortgå eller minskas till förmån för att hjälpa andra.

Region Västmanlands organisation arbetar behovsanpassat efter situationen och utför sitt ordinarie uppdrag tills dess att särskilda uppdrag beslutas av Regional krisledning. Uppdragen utgår från totalförsvarets behov.

8.1 Särskilda regler vid höjd beredskap

Det finns speciallagstiftning i regeringsformen och i andra författningar som ska underlätta beslutsfattandet för riksdag, regering och myndigheter vid höjd beredskap.

Speciallagstiftningen ska även understödja omställningen av samhället från fredstida behov till försvar av landet, genom att under legala former och efter behov möjliggöra omDispositionering av resurser hos myndigheter samt genom ingripanden i näringslivet och medborgares fri- och rättigheter. Det kan till exempel handla om att kunna

- fatta snabba och säkra beslut inom totalförsvaret,
- kalla in personal till totalförsvaret, samt
- använda arbetskraft och enskild egendom för nationens behov.

Administrativ beredskap är ett samlingsbegrepp för de särskilda regler som syftar till att förenkla beslutsfattande i krig och till att underlätta omställningen av samhället från fredstida behov till försvar av landet. Den omfattar två delar:

1. **Författningsberedskap:** lagar, förordningar och andra bestämmelser för att planlägga och reglera samhällets omställning från fred till krig och för att säkerställa att samhället fungerar i laga former även i krig

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

2. **Organisationsberedskap:** bestämmelser om myndigheters uppgifter och organisation i krig eller vid krigsfara samt vid planeringen i fredstid.

8.2 Stöd till Försvarsmakten

Det ingår i regionens planering att förbereda stöd till Försvarsmakten. Behovet av stöd styrs av Svenska Försvarsmakten eller utländsk försvarsorganisations behov och närvaro i länet inom ramen för NATO.

Det stöd Region Västmanland förväntas lämna består främst av hälso- och sjukvård och kollektivtrafik, exempelvis inom ramen för Host Nation Support (världlandsstöd).

8.3 Skyddsrum och skyddade utrymmen

Skyddsrum ska ge skydd åt befolkningen i krig. Vid höjd beredskap ska skyddsrum kunna iordningställas för användning inom 48 timmar om regeringen så beslutar.

Med skyddade utrymmen avses utrymmen som ger ett visst skydd mot skadlig påverkan från omgivningen, såsom luftstöt vågor, splitter, byggnadsras samt joniserande strålning. Inom Region Västmanlands fastigheter finns skyddade utrymmen som kan användas för olika ändamål.

Regionsfastigheter ansvarar för förvaltning av de skyddsrum och skyddade utrymmen som finns inom regionens fastigheter och att de uppfyller de krav som finns.

Regionfastigheters driftavdelning ansvarar för att skyddsrummen och de skyddade utrymmena kan iordningställas inom 48 timmar efter beslut av regeringen eller regionen. Skyddsrumskarta finns på MCFs hemsida.

9 DEFINITIONER

Beredskap	Att vara förberedd på kommande händelseutveckling.
Civilområde (CIVO)	En högre regional nivå som består av mellan två och sju länsstyrelser. Landets 21 länsstyrelser är indelade i sex civilområden som vardera har en ansvarig länsstyrelse där landshövdingen benämns civilområdeschef. Har uppgifter som bland annat syftar till att det civila försvaret inom civilområdet får en enhetlig inriktning. I samarbete med Försvarsmakten arbetar de också för att totalförsvaret inom civilområdet får en enhetlig inriktning.
Civilt försvar	Den verksamhet som stat, kommuner, regioner, företag och organisationer bedriver för att skydda civilbefolkningen och upprätthålla samhällsviktiga funktioner vid krigsfara eller krig.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

Extraordinär händelse	Händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommun eller en region. Denna definition kommer att ersättas.
Gränssättande resurser	De resurser (personal, utrustning, kapacitet) som är kritiska och begränsande och som avgör hur väl räddningstjänst och sjukvård kan hantera situationer.
Host nation support (HNS)/ Värdlandsstöd (VLS)	Det civila och militära stöd ett land ger till utländska militära eller civila styrkor som befinner sig i, transporteras genom eller genomför insatser i landet. Benämns även värdlandsstöd.
Katastrof	Allvarlig händelse, där tillgängliga resurser är otillräckliga i förhållande till det aktuella behovet och belastningen är så hög att normala kvalitetskrav trots adekvata åtgärder inte längre kan upprätthållas.
Katastrofmedicinsk beredskap	beredskap att bedriva hälso- och sjukvård i syfte att minimera följderna vid allvarlig händelse.
Kris	En oväntad händelse eller situation som hotar grundläggande funktioner och värden. Kan vara individuell, organisatorisk eller en kris i världen.
Krisberedskap	Förmågan att förebygga, motstå och hantera krissituationer.
Krisledningsnämnd	En nämnd som enligt lagen om extraordinära händelser ska finnas för att fullgöra uppgifter under en extraordinär händelse.
Ledning	Aktivitet som syftar till att definiera en verksamhetsuppgift och tillse att tillgängliga resurser samordnas och utnyttjas på bästa sätt för att denna uppgift ska kunna lösas.
Lokal nivå	Lokal nivå omfattar verksamhet i skadeområdet, vid sjuktransporter och sjukvårdsinrättningar.
Medicinskt ansvarig	Den hälso- och sjukvårdspersonal som prioriterar och beslutar om medicinska åtgärder.

Regional beredskapsplan för Region Västmanland

Militärt försvar	Ska försvara Sverige mot väpnat angrepp, hävda Sveriges territoriella integritet och förebygga och hantera konflikter och krig.
Nationell nivå	Nationell nivå omfattar ledningsfunktionen som ansvarar för frågor av nationellt intresse. Här tar man även kontakt med andra myndigheter och nationella politiska ledningen.
PKL	Krisledningsgrupp inom regionen som är avsedd att leda och samordna det psykiatriska och psykosociala krisstödet till drabbade, anhöriga och personal vid allvarlig händelse.
Samhällsviktig verksamhet	Verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet ¹² .
Samverkan	Övergripande gemensamt handlande på organisatorisk plan för ett visst syfte. Samverkan kan ske inom och mellan t ex enheter, myndigheter och samhällsaktörer och t ex gälla aktivt utbyte av information eller att planera gemensamma aktiviteter.
Sanering	Åtgärd för att avlägsna ämnen från person, miljö eller egendom.
Särskild händelse	Händelse som är så omfattande eller allvarlig att resurserna måste organiseras om, ledas och användas på särskilt sätt.

10 INTERN REFERENS

Regional beredskapsplan för Region Västmanland är fastslagen i regionfullmäktige XXXXX.

Detta dokument kan revideras i mindre omfattning, efter behov, i händelse av ändring i exempelvis terminologi eller regelverk. Om revidering innebär ändringar i sakfrågor eller omfattar ansvar och befogenheter ska dokumentet tas upp för nytt beslut i regionfullmäktige.

¹² Förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap